N. 3857.

CURRENDA XIX.

A. D. 1866.

L. 3367.

Zakaz dawania ślubu popisowym w I. i II. klasie bez pozwolenia lub orzeczenia wiadomego odnawia się, oraz poleca się Akt pozwolenia zaraz po wciągnięciu go do księgi ślubnéj, stronom zwracać, jako i oprócz arkuszy familijnych owe 3. osobne świadectwa, bez przeszkody.. wydawać.

Otrzymaliśmy w téj mierze Okólnik od Wys. C. K. Namiestniczéj Komissyi Krakow. z d. 16. Wrz. 1866. L. 22737. który użalając się na częste przekroczenie Przepisów względem dawania ślubów popisowym w I. i II. klasie ze strony Duchowieństwa, odświeża osnowę Wysok. Rozporządzenia Ministeryalnego z 10. List. 1858. N. 19018. pod L. 205. Reskryptem c. k. Rządu pod ówczas krajowego Krakowskiego z d. 14. Styc. 1859. L. 35673. do Nas wystósowanego, a w kurendzie kość. I. r. 1859. pod L. 205. wydrukowanego...... z dodatkiem... w ten sposób:

„Mit dem Erlaße der bestandenen k. k. Krakauer Landesregierung vom 14. Jänner 1859. Z. 35673. sind die bischöflichen Consistorien und die Superintendentur ersucht worden, sämmtliche Seelsorger vom Inhalte der hohen Ministerialverordnung vom 10. November 1858. Z. 19018. mit welcher die Grundsätze, wie bei Traungen militärpflichtigen Jünglinge vorzugehen sei, bekannt gegeben wurden, zu verständigen.

Nach dem Inhalte dieser Verordnung dürfen Jünglinge vor dem Austritte aus der 2ten Altersklasse d. i. vor dem erstem Jänner des auf das vollendete zwei und zwanzigste Lebensjahre folgenden Jahres keine Ehe eingehen, es sei denn, daß sie die von der politischen Landesstelle — gegenwärtig von dem Kreisvorsteher — erlangte Ehebewilligung oder die Erklärung der politischen Bezirksbehörde, daß sie vom Eintritte in das Heer gesetzlich befreit, oder zum Heeresdienste offenkundig oder für immer untauglich sind, beibringen.

Demungeachtet ereignen sich häufige Fälle, daß von Seite der Seelsorger diese Bestimmungen unrichtig aufgefaßt, oder ganz außer Acht gelaßen und deßhalb gesetzwidrige Traungen vollzogen werden.

Um daher diesem Uibelstande abzuhelfen, wird das hochwürdige Consistorium und die Superindententur ersucht, die Bestimmungen des vorbezogenen Cirkular=Erlaßes den Seelsorgern mit dem ausdrücklichen Beifügen in Errinnerung zu bringen, daß eine von dem Gerichte als Vormundschaftsbehörde beigebrachten Ehebewilligung keineswegs die Bewilligung der politischen Behörde d. i. des Kreisvorstehers oder die vorgeschriebene Erklärung der politischen Bezirksbehörde involvirt, daher auch zur Eheschließung nicht ausreichend ist. Bei dieser Gelegenheit wolle auch den Seelsorgern bedeutet werden, daß sie die von den Stellungspflichtigen vorgewiesenen behördlichen Ehebewilligungen in den Trauungsmatrikeln blos mit Datum und Zal beziehen, und solche sodann den Parteien zustellen, und daß sie den Parteien nach §. 16. des Amtsunterrichtes zum H. E. G. die vorgeschriebenen abgesonderten 3. Zeugniße anstandlos ausfertigen, weil der Familienbogen allein zur Erlangung der Befreiung nach §. 13. Abh. 4. H. E. G. nicht hinreicht."

Osnowa całego Okólnika każdemu z Wieleb. Duchowieństwa zrozumiała, tem bardziej, że już w poprzednich kurendach a mianowicie w kur. I. r. 1858. pod 205. i w kur. XIV. r. 1859. pod L. 3028. objaśnienia w tym względzie potrzebne.. umieściliśmy.. dla tego nie widzimy potrzeby rozszerzenia się nad Nią.

Wielebni w Chrystusie Bracia, troskliwi o swój honor, tudzież mając karę *100 złr. przed oczyma*, dołążą starania, by na żadną w téj mierze naganę, tym mniéj na karę zasłużyli. Nie dopuszczą nikogo z popisowych do ślubu, któryby się nie wykazał aktem pozwolenia do ożenienia się od Władzy politycznéj, lub Pismem orzeczenia od Urzędu Powiatowego, że od wojska albo prawnie są uwolnieni, n. p. *jedynak 70*letniego Ojca, lub jedyny wnuk 70letniego dziada i t. p. albo że dla ułomności umysłowych lub cielesnych według uznania powszechnego do wojska obecnie *zdatności* nie posiadają, albo że według uznania komissyi odstawy *na zawsze są niezdatnymi*. Niech się nie łudzą *konsensem* dla pupilla małoletniego od władzy nadopiekuńczéj, gdyż takiż nie zawiera w sobie pozwolenia do małżeństwa od Władzy politycznej.... niech się nie mylą w rachubie roku 21 i 22. wieku i popisu, gdyż rok urodzenia 21 i 22 rzadko idzie w równi z rokiem 21 lub 22. popisowym.. rok bowiem popisowy klasy I. zaczyna się dopiero po r. 21. urodzenia od 1. Stycz. r. słonecznego a drugi klasy II. kończy się dopiero po upłynionym 22gim również wieku popisowych od 1. Stycz. r. cywilnego n. p. jeśliby kto z obowiązanych do wojska zaczynał IIgą klasę czyli 22 rok popisowy, od 2. Sty. 1866 r. to ta klasa dopiero z upływem Grud. r. 1867. się kończy... przed którym bez owych Aktów żenić się nie wolno.

Tarnów 5. Paź. 1866.

L. 3390.

Zniżenie opłaty pocztowéj od przesełki przedmiotów drukowanych, prób

towarowych i wzorów pod opaską krzyżową.. na każde $2\frac{1}{2}$ łuta wagi cłowéj.

Dziennik Praw Państwa w oddziale XLVII. wydanym 27. Wrz. 1866. pod L. 110. podaje Cesarskie Rozporządzenie z 19. Sierp. r. b. między innemi téj osnowy, że od 1. Paź. r. b. od takich przesełek płacić się tylko będzie 2 cent. za każde $2\frac{1}{2}$ łuta wagi cłowej, jeśli na miejscu frankuje się i nie przenosi 15 łutów cłowych.

Co dla tych poleciliśmy ogłosić Dobrodziejów, którzy trudniąc się literaturą przesełają i zamawiają sobie pisma lub dziełka pod *opaską krzyżową.*

Tarnów dnia 3. Paź. 1866.

L. 3626.

Wykazy dzieci do szczepienia ospy, dla oszczędzania kosztów i tamowania zarazy, wcześnie podawać należy.

To zawezwania czerpamy z Reskryptu Wys. Namiestniczéj Komisyi Krakow. z d. 16. Paź. r. b. L. 26477. które tak brzmi:

„Der hiesige Kreis-Vorstand hat angezeigt, daß durch das verspätete Einlangen der pfarrämtlichen Consignationen über die impfähigen Kinder die Noth- und Vorsichts-Impfung aus Anlaß von Blattern Ausbrüchen verzögert und dadurch die Impfauslagen unnützer Weise vermehrt werden.

Da durch die verzögerte Noth- und Vorsichtsimpfung überdieß die Verbreitung der Blattern begüngstigt wird, so wird das hochwürdige bischöfliche Consistorium aufgefordert, die Pfar-Ämter der Diözese gefälligst anweisen zu wollen, daß sie den bezüglichen Aufforderungen der k. k. Behörden und der Impfärzte mit Beschleunigung nachkommen, damit in den vorgenannten Sanitäts-Verrichtungen nicht Stockungen eintreten und der ohnehin stark in Anspruch genommene Impf- respektive Landesfond nicht unnöthiger Weise belastet werde."

Szanowne Duchowieństwo już to z uszanowania Władzy cywilnéj, i urzędu swego; już to z uwagi na szkodliwość zwłoki i uszczerbek skarbu publicznego, Wykazy niniejsze wyprawiać będzie zawczasu.. by unikać nagany lub zaciągania długu u skarbu publicznego którytby sumienie obciążał. Tarnów dnia 31. Paź. 1866.

L. 2991.

Książeczkę „O potrzebie ochraniania zwierząt pożytecznych.." Sama C. K. Namiestnicza Komisya Krakow. poleca.

Już w Kurendzie szkolnéj VII. r. b. poleciliśmy dziełko wyżwspomnione, i na poparcie zalety Naszéj przytoczyliśmy z niego krótki wyjątek o *rybach.*

Książeczka ta zawierająca stronnic 80 i 2 ryciny, wydana od JX. Eug. Janoty, Profe-

sora przy wyższym Gymnazyum Ś. Anny w Krakowie, i Autora różnych dziełek pożytecznych opisuje pożyteczność różnych zwierzątek, jako to: *niedoperzy*, *kretów*, *ślepuszonek*, *jeżów... sępów*, *orłów*, *sokołów*, *sów*, *śpiewaków*, *krzykaczów*, *kuraków*, *ptaków brodzących i pływaków... żółwi*, *jaszczurek*, *wężów*, *żab i ropuch*, *salamandrów...* które uważamy za szkodliwe, i dla tego je wytępić usiłujemy. Tak n. p. **kret** za największego szkodnika w ogrodach i na łąkach uchodzi. a jednak według opisu JX. Janoty występuje przed nami jako wielce dobroczynny jamnik. Wys. C. K. Namiest. Komisya Krak. uznawaszy pożyteczność dziełka w mowie będącego, wydała Okólnik pod d. 22. Sierp. r. k. L. 16599; następującéj osnowy:

„Dor Eugen Janota, k. k. Professor am Krakauer Ober-Gymnasium bei S. Anna hat ein Schriftchen über die Nothwendigkeit des Schutzes nützlicher Thiere verfaßt, unter dem Titel: „O potrzebie ochraniania zwierząt pożytecznych.. Kraków 1866."

Der vielfache Unfug, der von Kindern der Landleute, Lehrjungen der Handwerker, der die unteren und mittleren Schulen besuchenden Schuljugend, dann aber auch von Erwachsenen, namentlich dem in Bezug auf naturwissenschaftliche Kenntnisse aus dem Bereich der Land- und Forstwirtschaft hier zu Lande leider noch den sonderbarsten Vorurteilen huldigenden Landvolke, meist auch von den Städlern, nicht minder von Gärtnern, Hegern u. dgl. mit vielen Thieren getrieben wird, während diese Thiere als die nützlichsten Freunde der Land- und Forstwirtschaft, sowol von in- als ausländischen Zoologen dem Schutze der Population sowol, als auch den Behörden schon lange immer dringlicher empfohlen werden, veranlaßte den Verfaßer nach dem Muster und Leitfaden der besten Schriften dieser Art, namentlich nach Dr Glogers „Die nützlichsten Freunde der Land- und Forstwirtschaft unter den Thieren" (Berlin 1863, 5te Auflage) u. a. eine kleine Schrift in polnischer Sprache unter obigem Titel zu veröffentlichen.

Der Zweck und die Absicht des Verfaßers ist, auf leichtverständliche und eindringliche Weise über das Leben und die Nützlichkeit vieler oft einer ganz grundlosen, und eher nachtheiligen als vorteilhaften Verfolgung Preis gegebenen Thiere zu belehren, die Haltlosigkeit so manches dazu veranlaßenden Vorurteils anschaulich darzutun und zu einem einsichtsvolleren Vorgehen in dieser Beziehung zu ermuntern.

Eine nachhaltige Wirkung solcher Schriften, welche außerdem auch noch einen moralischen und religiösen Zweck vorfolgen, kann aber nur bei einer maßenhaften Verbreitung derselben erwartet werden, diese aber hat wieder einen möglichst kleinen Preis zu ihrer Voraussetzung. Um dieser letzteren Bedingung zu genügen, wurde der Preis eines Exemplars mit zwei sauber ausgeführten Litografien auf 15 kr. ö. W. und bei portofreien Postzusendung in mehreren Exemplaren auf 16 kr. ö. W. festgesetzt und ist jederzeit beim Verfasser (Krakau, breite Gasse, Nr. 490.) über mündliche und schriftliche Anfrage zu haben.

Die k. k Statthalterei-Commission findet das gemeinnützige Unternehmen des

Verfaßers zu unterstützen, und das k. k. Bezirksamt aufzufordern, diese Schrift den Ortsvorständen bei den Amtstagen, dann durch die Lehrer den Schülern der Volksschulen zur Anschaffung und den Inhalt derselben zur Beherzigung und Darnachachtung anzuempfehlen, wobei noch bemerkt wird, daß diese Schrift bei Abname mehrerer Exemplare unter Anschluß des Preises auch durch hierämtliche Vermittlung bezogen werden kann."

Taniość (15 c.) a bardziéj pyżyteczność nie są jedynym bodźcem do nabywania téj książeczki. Z niéj albowiem jeszcze nabywamy świadomości o mądrości i dobroci Bożéj, w tworach nawet niepozornych, i za szkodliwe uznawanych. Nabywca takiego dziełka wielce przyczynia się do urzeczywistnienia próśb Modlitwy Pańskiéj: „Swięć się imie Twoje; Przyjdź Królestwo Twoje!" i znaczne sobie skarbi na żywot wieczny zasługi.

Tarnów d. 20. Wrz. 1866.

L. 3410.

Czuwanie nad ochronieniem kóz dzikich i świstaków.. od zupełnego wytępienia w Karpatach... poleca się na nowo.

Pomimo nalegania Naszego w Wezwaniu do Sz. Duchowieństwa Dekanatu Nowotargskiego, Makowskiego i Myślenickiego, w Kur. XVIII. r. 1865. L. 3504. wydrukowaném.. polowanie na te już nieliczne zwierzątka..... zgubne jako i kupczenie tłustością świstaków nie ustało...

Każdy wielbiciel Opatrzności w dziełach wszechmocności, któremi upiększyła i uposażyła niebotyczne Tatry, potępiać musi chciwość tak szkaradną, która wytępia twory Opatrzności, jakie tam są kozy dzikie i świstaki. Słusznie wraz z Nami oburza się na takie barbarzyństwo powtórnie Szan. Dyrekcya fizyograficznego Towarzystwa w Krakowie, i uprasza w Piśmie Swojém z d. 2. Paź. r. b. L. 39. o poparcie téj sprawy ze strony Naszéj.... które dosłownie tak brzmi.

„Die physiographische Commission ist so frei, Euer bischöflichen Gnaden unter Kreuzband drei Nummern der Krakauer Zeitung zur gütigen Einsicht zu überschicken und zugleich zu bitten, das Cirkulare des Hochwürdigsten Tarnower Consistoriums vom 13. Oktober 1865. Z. 3504. betreffs der Schonung der Gemsen und Murmeltiere in der Tatra den Hochw. Herrn Pfarrern und Vicären des ganzen Neumarkter und Makower Dekanates, dann in Krościenko Łącker Dekanates und Kamienica desselben Dekanates, ferner in Mszana, Niedźwiedź, Tymbark und Wilkowisko im Tymbarker Dekanate, endlich in Bieńkówka, Pcim, Lubień und Trzebunia im Myślenicer Dekanate gütigst in Erinnerung bringen und insbesondere bei den allfälligen Belehrungen auf das Sinnlose, Abergläubische und Verkehrte der Murmeltierfettcuren, die nach den diesfälligen Berichten in den genannten Dekanaten und Pfarren zum Verderben der Murmeltiere noch immer im Schwunge sind, den Nachdruck legen zu laßen.

Genehmigen Euer Bischöfliche Gnaden den Ausdruck unserer besonderen Hochachtung.

Die physiographische Commission der k. k. Krakauer Gelehrten Gesellschaft am 2. Oktober 1866."

Z téj Odezwy okazują się miejsca zagrożonem zwierzątkom niebezpieczne; ujmią się za niemi WW. Pasterze owych miejsc z wszelką gorliwością, przemawiając gruntownie i czule do serc parafian swoich; oraz czuwając nad ścisłem wypełnieniem Swoich przestrog, i t. p. Tak sobie tuszymy w imię obrony ś. Opatrzności w dziełach Onéjże.

Tarnów 11. Paź. 1866.

L. 3541.

Wysokie Pozwolenie, dane 2. Zakonnicom Reguły Ś. Benedykta w Przemyślu do zbiérania funduszu na wybudowanie szkoły dla panienek.. przedłuża się aż do ostatniego Grudnia r. b.

Łaskawe to Pozwolenie zawiera się w Cyrkularzu Wys. C. K. Namiestniczéj Komisyi Krakow. następującéj treści.

„Z. 26739. Auf Ansuchen der, von der Aebtissin des Benediktiner Nonnenklosters in Przemyśl bevollmächtigten Ordensschwestern Rosalia Schmieden und Gertruda Cisło, um eine zweimonatliche Verlängerung der, vom h. k. k. Staatsministerium mit Erlaß vom 3. Februar 1865 Z. 600./St. M. I. der vorgenannten Aebtissin ertheilten und zuletzt mit Erlaß der genannten h. Stelle vom 20. April l. J. Z. 2177/St. M. bis Ende September 1866 verlängerten Bewilligung zur Vornahme milder Sammlungen in den, dem k. k. Staatsministerium unterstehenden Königreichen und Ländern behufs Aufbaues einer Mädchenschule in Przemyśl, finde ich mich veranlaßt, den vorgenannten Ordensfrauen die Bewilligung zu ertheilen in dem der k. k. Statthalterei Kommission unterstehenden Verwaltungsgebiete, Sammlungen milder Gaben zum erwähnten Zwecke, auf die Dauer von zwei Monaten d. i. bis 15. Dezember l. J. fortzusetzen.

Hievon setzte ich die Unterbehörden mit Beziehung auf den h. o. Erlaß vom 6. Mai 1866. Z. 11414. zur angemessenen weiteren Veranlassung in die Kenntniß."

Do tego nie omieszkujemy wezwania Naszego dodać, aby Szanowne Duchowieństwo przybyłe w Swe progi Zakonnice obdarzyło datkiem wielce Zakonowi potrzebnym.

Tarnow 20. Paź. 1866.

L. 2578.

Wezwawanie do składki na pogorzelców w Łętowicach parafii Wojnickiéj.

Ogromnem nieszczęściem podobało się Panu Bogu nawiedzić Łętowice jedną z

gmin parafii Wojnickiéj tegoż powiatu, w państwie Radłów. Dnia 10. Sierp. r. b. około godziny 4. popołudniu, wszczął się pożar w jednej z zagęszczonych chatek pomienionéj gminy, który niespełna w godzinie, pochłonął cały dobytek ośmnastu gospodarzy. Mieszkania, stajnie, stodoły zapełnione zebranym plonem, stały się pastwą płomieni, 18 rodzin pozostaje bez schronienia, bez kawałka chleba. Ocaleni w téj klęsce współmieszkańcy mimo najszczerszéj chęci, nie są w stanie zaradzić choćby tylko najniezbędniejszym potrzebom nieszczęśliwych. Serce się ściska na widok matek z niemowlętami w objęciu, płaczących i prawie od zmysłów odchodzących na zgliszczach straconego w jednéj chwili mienia i dobytku.

W imieniu tych nieszczęśliwych, w skutek Zezwolenia Wysokiej c. k. Komissyi Krakow. 14. Paź. r. b. L. 24885... udajemy się do litości Dyecezanów Ukochanych, zawsze szczodrych dla biednych o hojne i rychłe wsparcie dla tych ziomków Dyecezyi w dzień ś. Marcina Biskupa, dzielącego się płaszczem z nagim żebrakiem.

Zebrane kwoty zechcą Przewielebni Dziekanie jak najśpieszniéj na Ręce Nasze wyprawić. Tarnów 11. Łist. 1866.

Mutationes inter Ven. Clerum mensibus Sept. et Octbr.

(Continuatio ad Cur. IV. VIII. XIII. et XVII. a. 1866.)

3. Sept. 1866. N. 3044. R. Adalb. **Planeta.** Coop. in Mikluszowice factus ibi Adm. post morem p. m. Parochi Adalb. Stokłosiński.

dtto R. Paulus **Jende,** Coop. in Dobra translatus ad Mikluszowice.

5. dtto 3087. Rmus Leopoldus **Perisch,** Canon. hon. Par. i Porąbka institutus prq Wieliczka.

dtto R. Stanisl. **Chodacki,** Coop. in Porąbka factus ibi Adm.

dtto R. Jos. **Swiba,** Administ. in Wieliczka translatus qua Coop. ad Podgórze.

11. dtto 3133. A. R. Adalb. **Towarnicki,** Par. in Lipnica wielka institutus pro Cerekiew.

dtto R. Adalb. **Kęska,** Coop. in Radłow factus Admin. in Lipnica wielka.

dtto R. Jacobus **Matura,** Admin. in Cerekiew translatus qua Coop. ad Dobra.

25. dtto 3308. R. Joannes **Wajda,** Coop. in Cięcina factus Administrator ibi post mortem p. m. parochi Simonis Pawełkiewicz.

1. Octb. 1866. N. 3451. R. Adalb. **Kwaśniak,** Coop. in Makow translatus ad Rzegocina

dtto N. 3572. R. Ignatius **Baloń,** Coop. in Chorzelów factus ibi Admin. post mortem p. m. parochi Joannis Krawczyński.

25. Octbr. 1866. N. 3653. R. Adalb. **Roszek**, nominatus paedagogus in aula Boroviensi sub 1. Octbr 1866. N. 3334. iterum qua Coop. in Zassów applicatur.

dtto 3715. R. Ludovic. **Rudnicki**, anteactus Coop. in Osielec translatus ad Trzebunia.

dtto R. Franc. **Bryg**, Coop. in Trzebunia translatus ad Starawieś.

dtto R. Michaël **Harbut**, Coop. in Starawieś translatus ad Makow.

Nr. 3416. 3572. 3615.

Piis ad aram suffragiis commendantur:

1) Anima Ri Vincentii **Lempart**, Cooperatoris Siedliscensis, 32 an. ætatis et sacerdotii 7. sacramentis moribundorum provisi, facta substantiae dispositione apud Matrem in Tłuczań, die 27. Sept. a. c. demortui...

2) Anima A. Ri Joannis **Krawczyński**, Parochi Chorzelov. sodalis Confraternitatis p. f. m. ætatis 57. et sacerdotii 27. die 14. Octbr. a. c. 11 hora antemeridiana e vivis erepti, pro qua consodales 1. Missae sacrificium litare tenentur.

3) Anima Vener. Aureliani **Fiala**, Prioris Fratrum Misericordiae in Zebrzydowice, Sacramentis provisi, die 18. Oct. a. c. mortui.

In memoriam denuo revocatur celerrima semper Curendarum e Cancellaria Decanali et qualibet Parochiali expeditio.

E Consistorio Episcopali,

Josephus Alojsius,

Episcopus Tarnoviensis.

Tarnoviae die 9. Nov. 1866.

JOANNES FIGWER, Cancellarius.

Tarnoviæ & Premisliæ. Typis Anastasii Rusinowski, 1866.

Impensis Illustrissimi ac Reverendissimi Consistorii.